

## Література

1. Мельник А.О., Власюк В.Н. Бізнес-середовище міжнародної економічної діяльності на сучасному етапі / А.О. Мельник, В.Н. Власюк // «Інтернаука» - 2017 -№ 3 (25), 2 т. – С. 115-119
2. 17 жовтня – Міжнародний день боротьби з бідністю/ UA/TV-2019-10-17 – Режим доступу: <https://uatv.ua/calendar/17-zhovtnya-mizhnarodnyj-den-borotby-z-bidnistyu/>
3. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Представництво ООН в Україні. –Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>
4. В Україні бідних менше, ніж во Франції: де проходить «межа бідності» -Режим доступу:<https://gorod.dp.ua/news/162000>
- 5.Економічне майбутнє України: поради Римського клубу та фідбек вітчизняного бізнесу - Режим доступу: [.https://delo.ua/business/ekonomichne-majbutnje-ukrajini-poradi-rimskogo-klubu-ta-fidbek-v-341003/](https://delo.ua/business/ekonomichne-majbutnje-ukrajini-poradi-rimskogo-klubu-ta-fidbek-v-341003/)

УДК 339.9

Кузьома О.Ю., к.е.н., доцент  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

## **МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

Як відомо, міграційна політика країни може передбачати заходи як до емігрантів, так і до іммігрантів. Демократичні суспільства не обмежують права своїх громадян на місце проживання і місце роботи, у т.ч. за кордоном, тому еміграційна політика як складова загальної міграційної політики держави, зазвичай, не передбачає обмежувальних заходів. Натомість, імміграційна політика стосується негромадян і може запроваджувати серйозні бар'єри для в'їзду таких суб'єктів на територію даної країни.

Як еміграція, так і імміграція трудових ресурсів мають для країни свої переваги і недоліки. Зупинимось на позитивних ефектах цих процесів та їхньому можливому позитивному впливу на економічне зростання нашої країни.

За даними Звіту про міжнародну міграції у 2019 р. налічувалося 5,9 млн українців, що працювали за межами батьківщини, разом з тим в Україні у зазначеному році проживало 4,96 млн іммігрантів [1]. У 2019 р. Україна посіла 8 місце в світі за кількістю емігрантів – близько 6 млн ос. (для порівняння: у 2000 р. мала 5 місце, маючи 5,53 млн емігрантів) та

зайняла 14 місце в світі за кількістю іммігрантів – близько 5 млн (у 2000 р. – 6 місце з 5,5 млн іммігрантів) [1, 2, 3]. Отже, міграційне сальдо України складає -1 млн ос., тобто обсяги еміграції переважають обсяги імміграції. Тобто проблеми, пов'язані з надмірним припливом робочої сили або з масштабним її відпливом можуть оминати нашу країну, бо ми маємо певний баланс.

Що стосується позитивних ефектів від еміграції для нашої держави, з одного боку, оскільки кількість емігрантів з України незначно перевищує кількість іммігрантів, то ефект суттєвого зменшення безробітних або скорочення бюджетних витрат на суспільні блага проявляється слабо. Крім того, важко оцінити економічний ефект застосування мігрантами на батьківщині знань, досвіду і капіталу, набутих за кордоном. Проте, стосовно надходжень переказів емігрантів Україна має чітко виражений позитивний ефект. Так, за даними Національного банку України [4], обсяг приватних грошових переказів до нашої країни протягом останніх 6 років стабільно зростає, збільшившись в 1,85 разів з 6,49 млрд дол. США у 2014р. до 12,02 млрд дол. США у 2019р. Зважаючи на те, що дефіцит товарного торгового балансу, який переважно і формує дефіцит поточного рахунку платіжного балансу України, у ці роки коливався від -7,1 млрд дол. США у 2014 р. до -14,3 млрд дол. США у 2019р. [5], такі суттєві надходження сприяють зменшенню дефіциту поточного рахунку, що є позитивним фактором. Перекази заробітчан можуть використовуватися на освіту дітей, започаткування власної справи, придбання житла, що створює синергічні ефекти для загального економічного розвитку нашої держави. Вище означене може свідчити про ефективність еміграційної політики нашої держави через відсутність прямих обмежень на виїзд українців за кордон.

Однак, з іншого боку, Україна повинна створювати у власній державі умови, щоб не змушувати своїх громадян їхати за кордон, шукаючи порятунку від військових конфліктів, або шукаючи просто роботу чи більш високооплачувану роботу, чи кращу освіту для дітей, чи нормального рівня медичного обслуговування і соціального захисту.

Позитивні ефекти імміграції робочої сили є відомими, однак для нашої країни важливим є: підвищення технологічного потенціалу, загального наукового та культурного рівня за рахунок припливу науковців і висококваліфікованих кадрів; суттєва економія на професійній підготовці при залученні кваліфікованих іммігрантів; додаткові податкові надходження з працюючих іммігрантів; зростання виробництва і зайнятості внаслідок припливу іноземних робітників та їх попиту на вітчизняну продукцію; зайняття іммігрантами соціально-непривабливих

робочих місць; поліпшення демографічної ситуації за рахунок припливу молодих робітників; пом'якшення проблеми безробіття у період економічної кризи.

З часів незалежності імміграційна політика України, на відміну від еміграційної, розвивається в бік посилення жорсткості та встановлення обмежень для іммігрантів, що, у першу чергу, зумовлено вимогами ЄС та необхідністю захисту внутрішнього ринку від негативних наслідків припливу некваліфікованої робочої сили, яка в основному і мігрує.

У цьому контексті можна рекомендувати нашій державі щодо регулювання імміграції для забезпечення сталого розвитку та економічного зростання визначати категорії «бажаних» мігрантів, у першу чергу, кваліфікованих фахівців, залучення яких несе однозначні позитивні ефекти. Крокami у цьому напрямі є те, що уряд України має намір встановити квоту на імміграцію 5000 іноземних спеціалістів у сфері ІТ для роботи в українських компаніях. Більшу увагу також варто приділяти такій категорії як «висококваліфіковані спеціалісти і робітники, гостра потреба в яких є відчутною для економіки України». За останні роки визначена квота для цієї категорії іммігрантів коливається у межах 0-5 ос. [6], що є неприпустимим для нашої держави і потребує збільшення у десятки разів.

Але разом з цим пріоритетом міграційної політики України має бути створення сприятливих умов для повернення українських емігрантів та зростання загального рівня добробуту населення для зменшення стимулів до еміграції, стимулювання легальної імміграції кваліфікованих спеціалістів.

### **Література**

1. World migration report 2020 / United Nations, International Organization for Migration. [On-line]. – Asset at: [https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr\\_2020.pdf/](https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf/)

2. International Migration Report 2017 / United Nations, New York, 2017. [On-line]. – Asset at: [http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017\\_Highlights.pdf/](http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017_Highlights.pdf/)

3. Total international migrant stock. International migrant stock at mid-year by sex and by major area, region, country or area, 1990-2019. / Workbook: UN MigrantStockTotal, 2019. [On-line]. – Asset at: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates/2/estimates19.asp/>

4. Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україну / НБУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://bank.gov.ua/files/ES/Perekaz\\_y.pdf/](https://bank.gov.ua/files/ES/Perekaz_y.pdf/)

5. Динаміка платіжного балансу України: аналітична форма представлення / НБУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://bank.gov.ua/files/ES/BOP\\_u.pdf/](https://bank.gov.ua/files/ES/BOP_u.pdf/)

6. Про встановлення квоти імміграції на 2019 рік: Розпорядження Кабінету міністрів України від 13 лютого 2019 р. № 114-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/114-2019-p/>

УДК 330.339.1

Мельник А.О., д.е.н., професор

Алеєв В.О., магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну

### **УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ**

В умовах сьогодення відбувається постійне ускладнення функціонування вітчизняних підприємств спричинене посиленням конкуренції, поглибленням кризових явищ в економіці, світовими глобалізаційними процесами. У вітчизняній практиці більшість підприємств намагається працювати в нових умовах застосовуючи старі принципи управління, покладаючи всі свої зусилля на освоєння нових продуктів, введення нових технологій у виробництво, пошук нових ринків збуту [4]. Однак, в умовах переходу до нового технологічного порядку стратегії розвитку інновацій повинні бути зосереджені на забезпеченні конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, що може здійснюватися через інноваційні мережі [3]. Важливою рушійною силою нових стратегій та інноваційного розвитку підприємств майже в усіх секторах економіки служать цифрові технології. Для успіху в сучасних нових умовах потрібні перспективні стратегії, що враховують досягнення цифрових технологій і необхідність докорінного перегляду методів роботи компаній [2].

Одним з нових методів є управління інноваційним розвитком підприємства на засадах маркетингу. Методологія управління інноваційно-маркетинговим розвитком підприємств – це теоретико-практичний інструмент підвищення рівня стратегічної конкурентоспроможності підприємства, заснована на розумінні та моделюванні нелінійних особливостей економічних процесів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Інновації мають велике значення для підприємств в плані надання нових конкурентних переваг, тому що вони дозволяють виробляти аналогічні продукти / послуги з використанням сучасних технологій, а також каналів збуту, які почали демонструвати